

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ
† Ο ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ ΜΑΞΙΜΟΣ
ΤΟΠΟΤΗΡΗΣ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ
ΣΤΑΓΩΝ ΚΑΙ ΜΕΤΩΡΩΝ

Εν Καλιμπάρκ τη 10η Αύγουστου 2017
Λριθ. πρωτ. 261

Προς
την Έριτιμη κ. Λιθία Κονιάδου
Υπουργό Πολιτισμού

Σας διαβιβάζουμε τό Υπόμνημα τών θέσεων τής Συνάξεως τών Ιερών Μονών Αγίων Μετεώρων επί τού σχεδίου Προεδρικού Διατάγματος «Θέσπιση χρήσεων και δραστηριοτήτων εντός τού Ιερού χώρου τών Μετεώρων» κατ' εφαρμογή τού άρθρου 2 παρ. 2 τού ν. 2351/1995 και παρακαλοῦμε διά τά καθ' ύμās.

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ

Maximos

† Ο ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ ΜΑΞΙΜΟΣ
ΤΟΠΟΤΗΡΗΣ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ
ΣΤΑΓΩΝ ΚΑΙ ΜΕΤΩΡΩΝ

Άγια Μετέωρα 10-8-2017

Πρός
τήν Ερίτιμη κ. Λυδία Κονιόρδου
Υπουργό Πολιτισμού

Κοιν.:

- Γενική Γραμματέα ΥΠΠΟΑ
- Προϊσταμένη ΔΒΜΑ
- Προϊσταμένη ΕΦΑΤ

(Διά του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Ιωαννίνων κ.κ. Μαξίμου,
Τοποτηρητού τής Ιεράς Μητροπόλεως Σταγών και Μετεώρων)

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

Θέσεων τής Συνάξεως τών Ιερών Μονῶν Ἀγίων Μετεώρων ἐπί τοῦ σχεδίου Προεδρικοῦ Διατάγματος «Θέσπιση χρήσεων καί δραστηριοτήτων ἐντός τοῦ ἱεροῦ χώρου τῶν Μετεώρων» κατ' ἐφαρμογή τοῦ ἀρθροῦ 2 παρ. 2 τοῦ ν. 2351/1995

Ερίτιμη κ. Κονιόρδου

Μέ τό παρόν ὑπόμνημά μας θά θέλαμε κατ' ἀρχήν νά σᾶς ἐκφράσουμε τίς ἐγκάρδιες εὐχαριστίες μας γιά τήν ἐπίσκεψή σας στό Μοναστικό Κέντρο τῶν Ἀγίων Μετεώρων. Ἄξιζει νά σημειώσουμε ὅτι πρόκειται γιά τήν πρώτη ἐπίσκεψη Ὑπουργοῦ Πολιτισμοῦ στόν ἱερό μας χώρο, πού ἀποτελεῖ ταυτόχρονα κορυφαίο ἐνεργό μνημεῖο παγκοσμίου ἐμβέλειας. Ἡ ἐπίσκεψή σας αὐτή καταδεικνύει τό προσωπικό σας ἐνδιαφέρον καί ὄλοι μας στόν ἱερό αὐτό χώρο ὑπολογίζουμε σπῆν πολιτική σας οἰκονομία καί αὐνεση γιά τήν σωστή ἀξιολόγηση τῶν πραγματικῶν δεδομένων, πνευματικῶν, ἱστορικῶν, πολιτιστικῶν γιά τήν λήψη τῶν ἐνδεδειγμένων ἀποφάσεων.

Αὐτός, ἄλλωστε, εἶναι καί ὁ λόγος πού τό Ὑπουργεῖο σας ἐπιμελήθηκε ὀργανωμένα καί συστηματικά τήν ἐκπόνηση τοῦ σχεδίου Προεδρικοῦ Διατάγματος «Θέσπιση χρήσεων καί δραστηριοτήτων ἐντός τοῦ ἱεροῦ χώρου τῶν Μετεώρων».

τόν Κατάλογο Παγκόσμιας Πολιτιστικής Κληρονομιάς της UNESCO με την άμφισβήτηση του ως άνω Ιερού χαρακτήρα τους.

Η παραβατική συμπεριφορά και τό σύνολο τών προνόμιων δικαιοτηριοτήτων που προαναφέραμε ουνιστούν κατάφωρη παραβίαση τών βασικών διατάξεων τής σχετικής νομοθεσίας, τόσο τής ελληνικής όσο και τής διεθνούς (Συνθήκη του Λονδίνου, τής Γρανάδας, τών Παρισίων κ.λπ.) γιά τήν προστασία τής πολιτιστικής κληρονομιάς τής πατρίδος μας και τού Ιερού χώρου τών Αγίων Μετεώρων. Έπικέρουν δε σοβαρές και άνεπανόρθωτες αλλοιώσεις στό βραχώδες συγκρότημα τών Αγίων Μετεώρων και συντελούν στήν απώλεια και καταστροφή αρχαιολογικών τεκμηρίων και εύρημάτων τής περιοχής. Η συνεχής έκλιση τής προβολή και διαφήμιση τους τόσο από τό διαδικτυο, όσο και από άλλα μέσα, έντυπα και ηλεκτρονικά, συμβάλλει στήν ραγδαία αύξηση και επίδεινωση ανάλογων φαινομένων και τήν συνολική επίβάρυνση τής περιοχής.

Είναι δεδομένο πώς δέν υπάρχει ανάλογο παράδειγμα, ανά τήν ύψηλιο, ζωντανού αρχαιολογικού χώρου και Μοναστικού Κέντρου τής έμβέλειας και τού βεληνεκούς τών Αγίων Μετεώρων, έγγεγραμμένου στόν Κατάλογο τών Μνημείων τής Παγκόσμιας Κληρονομιάς τής UNESCO, που νά λειτουργεί χωρίς τούς στοιχειώδεις κανόνες φυλάξης, προστασίας, συμπεριφοράς, τηρήσεως τού ωραρίου, έλεγχου στήν πρόσβασιμότητα τών περιοχών κ.λπ. Μια τέτοια εικόνα άπαξίωσης, ύποβαθμίσεως, αλλοιώσεως, έμπορευματοποιήσεως, εύτελισμού τής θρησκευτικής, πολιτισμικής, οικολογικής, αισθητικής και τουριστικής άξιας τής περιοχής είναι βέβαιο πώς δέν άντανακλά τήν βούληση τών Υπηρεσιών τού ΥΠΠΟ γιά τόν Ιερό χώρο τών Αγίων Μετεώρων.

Ό ύποβιβασμός και εύτελισμός ένος τόσο ύψηλου και ποιοτικού πνευματικού πολιτισμικού και τουριστικού άγαθού μέσα από τήν προβολή και εκτέλεση extreme sports και ή μετατροπή του σέ ένα κέντρο πολλαπλών χρήσεων και δραστηριοτήτων θά πλήξουν καιρία τήν εικόνα και τήν διεθνή άκτινοβολία τής περιοχής και τής ζωσας μαρτυρίας τού Μοναστικού Κέντρου τών Αγίων Μετεώρων.

Στό Μοναστικό Κέντρο τών Αγίων Μετεώρων επί αιώνες τώρα παρακολουθεΐ κανείς τήν άπαράμιλλη σύζευξη και άρμονία τής θείας δημιουργίας με τό μοναδικό στό είδος του φυσικό τοπίο, τήν ύψηλή άνθρώπινη καλλιτεχνική αισθητική και τήν ήσυχαστική παράδοση τού όρθοδόξου μοναχισμού. Αύτή ή άρρηκτη φυσική, καλλιτεχνική, θρησκευτική και πολιτισμική ένότητα άποτελεί τό αντικείμενο τού ενδιαφέροντος και τού θαυμασμού τών έπισκεπτών που συνωστιζονται πραγματικά στόν Ιερό μας χώρο. Τά κυρίαρχα αυτά συστατικά τού χώρου είναι που αναβιβάζουν τήν συνολική άξια τής περιοχής και τήν καθιστούν έναν από τούς σημαντικότερους προορισμούς τής πατρίδας μας με τεράστια έπισκεψιμότητα.

Ως συνεχιστές τῆς ἁγιομετεωρίτικης μοναστικῆς παραδόσεως, φυσικοὶ κάτοικοι τῆς περιοχῆς καὶ ἐγκαταβιούντες στὰ ἱερά αὐτὰ σκηνώματα, καταθέτουμε, μὲ πόνον καὶ ἀγωνία ψυχῆς, τὴν ζῶσα καθημερινὴ μαρτυρία μας καὶ σας δηλώνουμε ὅτι οἱ δραστηριότητες αὐτὲς παρακωλύουν, καὶ μάλιστα ἐντόνως, τὴν ἀσκητικὴν μας βιοτὴ καὶ ἀποτελοῦν ἀνασταλτικὸ, ἀν' ὃχι ἀπαγορευτικὸ παράγοντα, γιὰ τὴν συνέχιση τῆς μοναχικῆς παρουσίας καὶ μαρτυρίας, ποὺ συντελεῖται ἀδιάκοπα ἐπὶ δέκα αἰῶνες. Δὲν εἴμαστε σὲ καμία περίπτωση διατεθειμένοι νὰ ἀποδεχθοῦμε μιὰ τέτοια προοπτικὴ γιὰ τὸ Μοναστικὸ μας Κέντρο καὶ σὲ καμία περίπτωση δὲν θὰ ἐπιτρέψουμε τὴν ἀλλοίωση καὶ τὴν ἀλλοτριώσῃ του.

Ἐχουμε ἀπόλυτὴ ἐπίγνωση τῆς τεράστιας εὐθύνης ποὺ μᾶς δημιουργεῖ ἡ ὑπερπολύτιμη πνευματικὴ, ἐθνικὴ καὶ πολιτισμικὴ παρακαταθήκη, ποὺ κληροδοτήσαν σὲ μᾶς, τοὺς σύγχρονους μοναχοὺς, οἱ πνευματικοὶ μας πατέρες, οἱ πρῶτοι οἰκιστὲς τῶν μετεωρίτικων βράχων. Μᾶς συνέχει τὸ καθήκον καὶ ἡ ὑποχρέωση ποὺ ἔχουμε νὰ διαφυλάξουμε καὶ νὰ ἀναδείξουμε τὴν ἱερὴ αὐτὴ παρακαταθήκη. Ἀποτελεῖ κοινὸ μας ὄραμα καὶ ὀργανωμένο στόχο ἡ ἀποκατάσταση καὶ ἐπαναλειτουργία ὄλων τῶν παλαιῶν Μονῶν καὶ τῆς πληθώρας τῶν ἀσκητηρίων, ποὺ εἶναι κατὰσπαρτα στοὺς μετεωρίτικους βράχους, ὥστε νὰ ἐπανέλθει τὸ Μοναστικὸ μας Κέντρο στὸ κάλλος καὶ τὸ μεγαλεῖο τῆς περιόδου τῆς ἀκμῆς του.

Ἦδη τὶς τελευταῖες δεκαετίες οἱ σύγχρονες μοναστικὲς ἀδελφότητες ἔχουν ἐπιτελέσει ἓνα τεράστιο ἀναστηλωτικὸ ἔργο κτητορικῶν διαστάσεων ποὺ συνέβαλε στὴν ἀναδημιουργία, τὴν ἀναβάθμιση καὶ τὴν ἀνάδειξη τῆς περιοχῆς συμβάλλοντας καταλυτικὰ στὴν τουριστικὴ ἀνάπτυξη καὶ τὴν πρόοδο τῆς τοπικῆς κοινωνίας. Τὸ γιγαντιαῖο αὐτὸ ἀναστηλωτικὸ ἔργο συντελέστηκε χάρις στὶς δαπάνες, τὸν κόπο, τὴν ἀκνη προσωπικὴ ἐργασία καὶ τὴν θυσιαστικὴν προσφορά τῶν συγχρόνων ἁγιομετεωριτῶν μοναχῶν. Στὴν πρώτη του φάση περιελάμβανε τὴν συντήρηση καὶ ἀποκατάσταση τῶν ἐξ ἑπὶ ἀπανδρωμένων ἱερῶν Μονῶν. Ἡ δευτέρη φάση, ἡ ὁποία ἔχει ξεκινήσει καὶ βρίσκεται σὲ ἐξέλιξη, περιλαμβάνει τὴν ἀποκατάσταση τῶν παλαιῶν ἱερῶν Μονῶν καὶ ἀσκητηρίων ποὺ ὑπάγονται ὡς μετόχια στὶς ἀντιστοιχῆς κυριαρχῆς Μονές. Ἀρκετὲς ἀπὸ αὐτὲς τὶς Μονές καὶ τὰ ἀσκητήρια ἔχουν ἀναστηλωθεῖ καὶ γιὰ τὶς ὑπόλοιπες ὑπάρχει ὁ ἀνάλογος προγραμματισμὸς καὶ ἡ ἐκπόνηση ἀνάλογων μελετῶν.

Ὅλες αὐτὲς οἱ παλαιῆς Μονές καὶ τὰ ἀσκητήρια ἀποτελοῦν ἱερά καθιδρύματα, εἶναι λατρευτικοὶ καθαγιασμένοι χώροι καὶ ὡς τέτοιοι πρέπει νὰ γίνονται σεβαστοὶ καὶ νὰ προστατεύονται, ὅπως ἄλλωστε ἐπιβάλλει καὶ ἡ σχετικὴ νομοθεσία. Ἀποτελοῦν ταυτόχρονα σημαντικὰ ἀρχαιολογικὰ μνημεῖα, προστατευμένα ἀπὸ τὴν ἀρχαιολογικὴ νομοθεσία, γιὰ τὰ ὁποῖα θὰ πρέπει νὰ ὑπάρξει εἰδικὴ μέριμνα ποὺ θὰ ἀφορᾷ στὴν τεκμηρίωση καὶ ἀποτύπωσή τους, τὸν καθαρισμὸ τῶν ἐρειπίων καὶ καταλοίπων, τὴν περισυλλογὴν, προστασίαν καὶ φύλαξιν

ιερών αντικειμένων και κειμηλίων και την εκπόνηση αρχιτεκτονικών μελετών αναστηλώσεως που θα υποβληθούν προς έγκριση στις αρμόδιες Υπηρεσίες του Υπουργείου σας. Οί Ιερές Μονές μας συνεργάζονται για τόν σκοπό αυτό με κορυφαία έπισητημονικά ίδρύματα τής χώρας και έπιστήμονες έγνωσμένου κύρους που διαθέτουν τήν ανάλογη έμπειρία και τεχνογνωσία.

Κατά συνέπεια, για τίς Ιερές Μονές μας είναι άδιαπραγμάτευτη ή αύστηρή προστασία όλων τών Ιερών Μονών και άσκητηρίων και του φυσικού περιβάλλοντος χώρου που τούς αντίστοιχεί στα βραχύδη συμπλέγματα. Είναι άδιαπραγμάτευτη ή θέση ότι στους συγκεκριμένους βράχους που φιλοξενούν παλαιές Μονές και άσκητήρια δέν θά έπιτρέπεται καμία άθλητική ή άλλη δραστηριότητα που προσβάλλει τόν θρησκευτικό χαρακτήρα τους και τήν αρχαιολογική τους άξια και που θέτει σε κίνδυνο τήν ασφάλεια τών ιερών κειμηλίων και τών αρχαιολογικών τεκμηρίων που βρίσκονται από αιώνες εκεί.

Είναι, άλλωστε, δεδομένο ότι ό χώρος τών Αγίων Μετεώρων είναι άναγνωρισμένος, ως ιερός και ως αρχαιολογικός, στο σύνολό του και όχι αποσπασματικά. Προστατεύεται, δηλαδή, τό σύνολο του χώρου, ή κάθε Μονή, τό κάθε άσκητήριο, τό κάθε κατάλοιπο, τό κάθε αρχαιολογικό τεκμήριο και ό κάθε βράχος που τά φιλοξενεί. Και είναι, επίσης, δεδομένο ότι δέν υπάρχει κανένα ανάλογο προηγούμενο αρχαιολογικό χώρο έντός του όποιου επιτρέπονται άθλητικές δραστηριότητες και μάλιστα extreme sports που περιλαμβάνουν έπεμβάσεις επί τών ίδιων τών μνημείων και του φυσικού περιβάλλοντος χώρου τους.

Πρός έπίρρωση τών άνωτέρω έπικαλούμαστε τήν πρόσφατη άπόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Τρικάλων (ύπ' αριθμ. 131/2017), ή όποια έπικυρώνει και νομολογιακά τό ως άνω σκεπτικό άπαγορεύοντας τήν διοργάνωση και διενέργεια φεστιβάλ σχοινοβασίας (highline) έντός του ιερού χώρου τών Μετεώρων και όρίζοντας ότι ανάλογες δραστηριότητες «δέν μπορούν νά αναπτυχθούν επί τών βράχων όπου ύφίστανται μονές αλλά και χώροι με αρχαιολογικά κατάλοιπα».

Η συμπερίληψη, υπό όρους, τέτοιων δραστηριοτήτων έντός του ιερού-αρχαιολογικού χώρου τών Αγίων Μετεώρων (σε συγκεκριμένους βράχους που δέν στεγάζουν παλαιές Μονές ή άσκητήρια και σε όριοθετημένες και χαρτογραφημένες διαδρομές), που προβλέπεται στο σχέδιο του Π.Δ., είναι μία πρωτοφανής έξαιρεση και ως έκ τούτου έλέγχεται νομικά και έπισητημονικά. Παρά ταύτα οί Ιερές Μονές μας συγκατατίθενται, κατά άκρα οικονομία, στην έξαιρεση αυτή. Εμμένουμε, όμως, άπόλυτα στην θέση μας σε ό,τι άφορά τά ιερά καθιδρύματα και άσκητήρια, διατηρώντας τήν έπιφύλαξη για τήν άσκηση κάθε έννομου δικαίωματος για τήν προστασία τών ιερών αυτών καθιδρυμάτων και τών κειμηλίων τους.

Οι Ίερες Μονές μας, προκρίνοντας την ανάγκη διατηρήσεως τῆς ἁρμονικῆς συνυπάρξεως καὶ συνεργασίας μετὰ τὴν τοπικὴν κοινωνία, ἀποδέχονται τὸ περιεχόμενον τοῦ σχεδίου τοῦ Π.Δ. στὴν τελικὴν του μορφήν, ὅπως αὐτὸ ὑποβλήθηκε ἀπὸ τὸ Ὑπουργεῖο σας, καθὼς θεωροῦμε ὅτι σὲ γενικὲς γραμμὰς κινεῖται σὲ σωστὴ κατεύθυνση, ἀποτελεῖ προῖον διαλόγου καὶ ἀνταλλαγῆς ἀπόψεων πού προηγήθηκε καὶ συνιστᾷ τὴν χρυσήν τομὴν μεταξὺ ἀντιτιθέμενων ἀπόψεων, τίς ὁποῖες συγκεράζει καὶ συμβιβάζει. Θὰ συμβάλει δὲ ἀποφασιστικὰ στὴν ἐξάλειψιν τῶν σημείων τριβῆς πού προκαλοῦν ἀδικαιολόγητες ἐντάσεις καὶ προστριβές στὴν περιοχὴ.

Τὸ παρὸν Ὑπόμνημα κατατίθεται ἐξ ὀνόματος τῶν ἱερῶν Μονῶν τῶν Ἁγίων Μετεώρων διὰ τῆς ἱερᾶς Μητροπόλεως καὶ παρακαλοῦμε νὰ τὸ λάβετε ὑπόψη σας στὶς ἀποφάσεις ἐπὶ τοῦ συγκεκριμένου ζητήματος.

ΟΙ ΙΕΡΕΣ ΜΟΝΕΣ ΜΕΤΕΩΡΩΝ

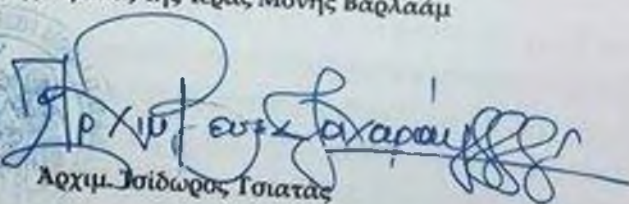
[Ὑπογραφές καὶ σφραγίδες]

Ὁ Καθηγούμενος τῆς ἱερᾶς Μονῆς Μεγάλου Μετεώρου

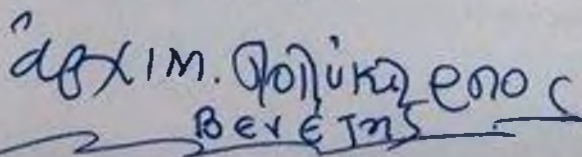
Ἀρχιμ. Νήφων Καφάλης

Ὁ Καθηγούμενος τῆς ἱερᾶς Μονῆς Βαρλαάμ

Α.Α.
Ἀρχιμ. Ἰσιδώρου Τσιασᾶς

Ὁ Καθηγούμενος τῆς ἱερᾶς Μονῆς Ἁγίου Νικολάου Ἀναπαυσᾶ

Ἀρχιμ. Πολύκαρπος Βενέτης

Ἀρχιμ. Πολύκαρπος Βενέτης

Ο Καθηγούμενος της Ιεράς Μονής Αγίας Τριάδος

Αρχιμ. Δομέτιος Ντελλής

Αρχιμ. Δομέτιος Ντελλής

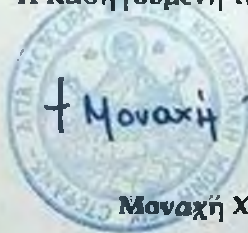
Ἡ Καθηγούμενη της Ιεράς Μονής Ρουσάνου

Μον. Φιλοθέη Κοσβύρα

Μοναχή Φιλοθέη Κοσβύρα

Ἡ Καθηγούμενη της Ιεράς Μονής Αγίου Στεφάνου

† Μοναχή Χριστονύμφη Μπαντέκα

Μοναχή Χριστονύμφη Μπαντέκα